

# Lærervejledning

<b>Baggrund for filmen</b>	Filmen <i>Rompiendo Fronteras: en gira con Teatro Trono</i> blev til, da en boliviansk teatertrup i 2013 rejste til Danmark for at lave dramaworkshops med danske børn og unge og vise teaterstykket <i>Hasta la última gota</i> på danske folkeskoler. Med sig havde de to unge filmfolk fra et dansk-støttet filmprojekt. De fulgte turen og mødet mellem bolivianske og danske unge. Det er der kommet denne film om kulturmøder, kommunikation og naturressourcer ud af. Hovedpersonerne i filmen er bolivianerne Diego og Reyna og danskeren Fransine.
<b>Niveau</b>	Filmen og de tilhørende opgaver er oplagt at bruge umiddelbart efter, at begyndersystemet er afsluttet: Sproget er enkelt – med undtagelse af diskussionerne om naturressourcer og teksten af filmens instruktører, og mange af de emner, der tages op, er velkendte dagligdagsemner, som eleverne allerede vil have opbygget et vist ordforråd til under begyndersystemet. Samtidig kan filmen bruges som første trin i et dynamisk emne, hvor enten ”kultur og kulturmøder” eller ”Vandkrigen i Bolivia” tages op på et senere tidspunkt i spanskundervisningen.
<b>Arbejdsmetoder</b>	Formålet med opgaverne er at lade eleverne arbejde videre med sproget fra filmen og blive i stand til at tale om den. Det er muligt at udføre alle opgaverne skriftligt, men mange af dem kan også sagtens gennemføres mundtligt. Nedenfor findes en kort oversigt over opgaverne.
<b>Kommentarer til opgaverne og forslag til arbejdsmetoder</b>	<b>Resumeet</b> der står først i elevernes opgaveark kan bruges til en lille dictogloss: Afhængigt af elevernes niveau kan teksten eller enkelte ord gennemgås med dem først. Herefter inddeles eleverne i små grupper, teksten lægges væk, og læreren (eller en elev) læser teksten højt i små bidder, mens alle skriver ned. Til sidst sammenligner hver gruppe sin dictogloss med den originale tekst. <b>Opgave 1-3</b> kan med fordel laves, inden eleverne ser filmen, mens <b>opgave 4-10</b> laves bagefter. Nederst i denne vejledning findes desuden en række enkle spørgsmål, som kan bruges til at få lidt fysisk bevægelse ind i undervisningen med en omgang <i>caminar y hablar</i> . <b>Opgave 1</b> kan med fordel laves mundtligt: Eleverne inddeles i grupper á 4, og efter nogle få minutters forberedelse leverer de en mundtlig præsentation til gruppen. Gruppens opgave er at give feedback på præsentationen. Herefter laves nye grupper, og eleverne leverer deres præsentation igen. <b>Opgave 2</b> er mest oplagt at laves skriftligt, og har til formål at lade eleverne reflektere over Reynas opfattelse af Danmark. Citatet kan bruges til at diskutere

emnet kulturmøder og forestillingen om et fremmed land og en fremmed kultur. Her kan elevernes viden og forestilling om Bolivia eventuelt tages op.

**Opgave 3** forbereder eleverne på at kigge efter ikke-verbale kommunikationsformer i filmen. Den kan laves skriftligt, eller evt. som en mundtlig brainstorm i plenum eller små grupper. Efterfølgende kan eleverne opfordres til netop at lægge mærke til, hvilke spanske ord der anvendes i filmen, når der tales om de ikke-verbale kommunikationsformer.

**Opgave 4** fungerer som en enkel opsummering af filmen, og giver eleverne input til at tale om filmen i form af nogle centrale gløser.

**Opgave 5** samler op på den non-verbale kommunikation. Brug evt. de fire billeder øverst på siden til at tale om, hvordan der kommunikeres uden nødvendigvis at kunne det samme sprog.

**Opgave 6** er en lille opmærksomhedsopgave på adjektiver. Samtidigt gøres der opmærksom på ordet "ahorita", som er en af de allermest anvendte diminutivformer i Latinamerika.

**Opgave 7** kan laves skriftligt eller mundtligt, som brainstorm eller konkurrence.

**Opgave 6 og 7** kan desuden bruges til at øve førnutid mundtligt, hvis det stadig er nogenlunde nyt for eleverne.

**Opgave 8 og 9** er de sprogligt sværeste i opgavesættet. Her lægges der op til at tale om naturressourcer, især drikkevand.

I **opgave 8** problematiseres danskernes holdning til at passe på vandet. Der kan komme en god debat ud af at lade eleverne diskutere, om de er enige med Reyna. Her kan de komme med eksempler fra deres egen dagligdag og bruge dem som argumenter for eller imod hendes iagttagelser.

**Opgave 9** indeholder Reynas beskrivelse af det teaterstykke, Teatro Trono viste for de danske skolelever. Når eleverne søger på Vandkrigen (La Guerra del Agua) på internettet vil de kunne se, hvordan stykkets historie har stor lighed med problematikkerne i Vandkrigen. I Bolivias historie er Vandkrigen et vigtigt og spændende emne, som man kan arbejde mere med. Der findes artikler på dansk om både [Vandkrigen](#) og [Gaskrigen](#), og filmen *También la lluvia* kan evt. også inddrages i et sådant emne. Hvis man ønsker at arbejde bredere med kampen om Bolivias naturressourcer, er filmen *Kampen om jorden* ([Fjerne Naboer](#)) også oplagt at inddrage.

**Opgave 10** er et resumé, der kan laves skriftligt eller mundtligt. Mundtligt kan det eksempelvis laves som parfortælling på tid, hvor eleverne står sammen 2 og 2. En tidstagning begynder, og den ene elev har f.eks. 2 minutter til at give et resumé af filmen. Den anden elev lytter aktivt, og når tiden er gået, har han/hun 2 minutter til at give konstruktiv feedback på resuméet. Herefter byttes der roller. Når begge elever har fremlagt deres resumé og fået feedback, skiftes der partnere, og øvelsen gentages.

I **Opgave 11** kommer eleverne bag om filmen og møder to af dens instruktører. Teksten i denne opgave er skrevet af instruktørerne selv, og den er ikke helt let. Til gengæld får man en klar fornemmelse af to af de unge mennesker bag filmen, og af det budskab de arbejder med i deres brug af filmmediet. For rigtigt at forstå denne tekst kan det være en idé at skele til den kontekst, filmen

”Rompiendo Fronteras” er blevet til i:

Baggrunden for filmens tilblivelse er filmskoleprojektet ”Miradas Juveniles”, der holder til i El Alto i Bolivia. El Alto er en relativt fattig by, hvor det ikke er almindeligt, at befolkningens stemme bliver hørt i det bredere samfund. Især for de unge er det vanskeligt, og de oplever tit en dobbelt marginalisering, hvor samfundet som helhed ikke vil høre på dem, fordi de er fattige mennesker med en indiansk baggrund - langt størstedelen af El Altos indbyggere er folk af indiansk afstamning der er migreret dertil fra landdistrikterne. Heller ikke deres nærsamfund (ofte inklusiv deres egen familie) vil lytte til dem, fordi der ikke er tradition for at lytte til de unge i samfundet.

Der er mange organisationer der arbejder med unge i El Alto for at ændre på dette og støtte dem i at få en stemme i samfundet og samtidig give dem lyst til at udtrykke sig og være aktive og deltagende borgere. Eksempler på sådanne organisationer er blandt andet *Rapolitics*, der arbejder med at unge skal udtrykke sig gennem rap og hip hop, og *Compa*, der i samarbejde med den danske organisation *SPOR Media* har gang i filmskoleprojektet [”Miradas Juveniles”](#).

Projektet arbejder blandt andet med ungdomsgrupperinger, der lærer at bruge filmmediet til at fortælle om ungdomsproblemer og formidle ideer til en bedre fremtid. De unge får således en stemme i samfundet og en tro på, at de har noget at byde på – også for andre mennesker. Det er også *Compa* der står bag teatergruppen *Teatro Trono*, og derfor var det naturligt for de unge instruktører fra ”Miradas Juveniles” at rejse med, da *Teatro Trono* rejste til Danmark for at møde danske folkeskoleelever igennem teateret.

## Caminar y hablar: Enkle spørgsmål til filmen

**Tid: ca. 5 minutter**

Print nedenstående spørgsmål, klip dem ud, og lad eleverne lave *caminar y hablar* med dem:

-Hver elev får en seddel med ét spørgsmål.

-Eleverne går rundt på gulvet, og hver elev finder en partner.

-Når eleverne står sammen 2 og 2, stiller den ene sit spørgsmål. Den anden skal svare på spørgsmålet på spansk. Bagefter er det den andens tur til at stille sit spørgsmål, og den førstes tur til at svare.

-Når begge spørgsmål er besvaret, bytter eleverne spørgsmål, går videre, finder en ny partner og gentager proceduren.

¿Qué es Teatro Trono?	¿Cómo se llama la chica boliviana en la película?
¿Cómo se llama el chico boliviano en la película?	¿Dónde viven Reyna y Diego?
¿A dónde viajan Reyna y Diego?	¿Qué hacen Reyna y Diego en Dinamarca?
¿Con quién viven Reyna y Diego en Dinamarca?	¿A Reyna le gusta Dinamarca?
¿Diego viaja solo a Dinamarca?	¿Cuántos hermanos tiene Reyna?
¿Los jóvenes en Dinamarca hablan español?	¿Qué profesión tiene el padre de Diego?